

na tropie

5
XXXIII

Konstytucja 3 maja 1791.

Pytanie: Powiedzcie mi, dlaczego co roku obchodzimy rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja? Przecież ona utrzymała się tylko 14 miesięcy i 3 tygodnie, nie została wprowadzona w pełni w życie - co więcej grupa magnatów - zdrajców, przeciwników konstytucji wezwała wojska rosyjskie, by weszły do Polski ratować "wolności szlacheckie". Coś jak w Afganistanie dzisiaj. Do tej grupy zdrajców

należeli ludzie ważni wówczas - nie było kto ze szlachty - bo członkowie hetmańskiego stronnictwa:
hetman w. koronny - F. Ksawery Braniccki
hetman wielki Targowicy - Szymon Kossakowski, powieszony w Wilnie w 1794
biskup inflancki - Józef Kossakowski, powieszony w Warszawie w 1794
chorąży koronny /po r.1797 gen. ros./ - Stanisław Szczęsny Potocki
hetman polny koronny - Seweryn Rzewuski.

Odpowiedź: Tak, to prawda. Konstytucja 3 Maja nie została wykonana, ale stała się projektem - idealnym programem całego narodu na przyszłość. Co więcej, ten program zrodził się w polskich głowach jako **d o b r a w o l a**, a nie wynik walk rewolucyjnych jak we Francji, w której wymordowano wielu ludzi, zanim uchwalono nowe ustawy

P.: Jakie zmiany wprowadzała nowa konstytucja?

O.: Konstytucja 3 Maja ma 11 artykułów, ale warto wymienić tylko najważniejsze. Art. I-szy o religii mówi, że religia rzymsko katolicka jest panującą, ale inne wyznania mają wolność i opiekę prawa.

Art. II podaje, że szlachta zachowuje swe prawa i przywileje dotychczasowe.

Art. III nadaje mieszczaanom szlachectwo i pozwala nadal zajmować się handlem lub przemysłem.

Art. IV zaleca uwłaszczanie chłopów na podstawie oczynszowania i bierze chłopów w opiekę prawa, bo dotychczas w sporze chłopca z panem sądził go pan. Szlachcio przestawał być niezależnym władcą i panem na swej ziemi nad swymi poddanymi, bo na wypadek sporu rozstrzygał sąd a nie dziedzic, jak to było do roku 1791.

Art. V wprowadzał stały rząd.

Art. VI ustalał Sejm jako władzę prawodawczą, w której decyzje zapadać mają większością głosów, czyli znosił liberum veto.

Art. VII wprowadza sądy stałe.

Art. VIII ustala rząd, czyli władzę wykonawczą składającą się z króla i t.zw. straży /ministrów/.

Art. IX znosi wolną elekcję i wprowadza tron dziedziczny w rodzie królewskim, a nie wybierany po śmierci każdego króla.

Art. X mówi o regencji i edukacji dzieci królewskich.

Art. XI podwyższa ilość wojska do 100 tysięcy.

P.: Co było nowoczesnego w Konstytucji 3 Maja?

O.: W Polsce przed 1791 r. narodem w znaczeniu prawnym politycznym była tylko szlachta. Po uchwaleniu zaś Konstytucji 3 Maja narodem stają się wszystkie stany: szlachta, mieszczaństwo i chłopci. W owym czasie w Europie nie było jeszcze stanu robotniczego.

Ważne jest także, że Konstytucja 3 Maja określa szczegółowo wolność osobistą wszystkich ludzi, dzięki czemu zapewniała obywatelowi wybór zawodu i prawo osiedlenia się gdzie chciał.

To przecież jest więcej aniżeli w dzisiejszej Rosji, gdzie nie wolno ci się przenieść z miejsca na miejsce bez pozwolenia policji i musisz pracować tam gdzie ci wyznaczą.

Podział na władzę ustawodawczą, sądowniczą i wykonawczą jest również czymś nowym w ówczesnej Europie, tak samo jak nasza Komisja Edukacji Narodowej ustanowiona już w 1773 była pierwszym ministerstwem oświaty i wychowania w Europie.

P.: Dlaczego sąsiedzi nasi Rosja, Prusy i Austria zwrócili się przeciw Polsce i jej konstytucji?

O.: Carya Katarzyna prosto oceniła konstytucję: "Polacy otoczeni przez trzech moonych sąsiadów/Rosja, Prusy, Austria/, deklarują, że chłopci mają być w o l n y m i. Co za myśl! Wszyscy nasi chłopci uciekną do Polski."

Polska dawała zbyt liberalny przykład ustroju i dlatego jako niebezpiecznego sąsiada postanowiono ją zlikwidować, dzieląc pomiędzy siebie, co nastąpiło 23.I.1793.

P.: Jakie znaczenie miała ustawa 3 maja w 1791 r. dla Polaków w XIX i XX wieku?

O.: Podczas zaborów pokazywała nam ideał państwa, a w 1918/19 r. stała się wzorem nowej konstytucji Polski Niepodległej.

P.: Jak oceniano Konstytucję 3 Maja?

O.: Bardzo pochlebnie i pozytywnie. Ciekawa jest ocena Karola Marka, który mówi:

" Konstytucja 3 maja odbija się na tle prusko-rosyjsko-austriackiego barbarzyństwa jako jedyny produkt wolności, który Europa wschodnia kiedykolwiek samodzielnie stworzyła. I niech będzie powiedziane dla chwały polskiego stanu szlacheckiego, konstytucja ta jest owocem wyłącznie kół uprzywilejowanych, to znaczy s z l a c h t y. Historia światowa nie zna żadnego innego przykładu podobnej szlachetności ze strony szlachty." / z pracy K.Mariksa. "Die polnische Frage". / Warto sobie zapamiętać tę opinię.

Pytanie: Jak to się stało, że zamarnowano takie wspaniałe dzieło myśli politycznej ?

Odpowiedź : Zdrajcy - magnaci, przeciwnicy Konstytucji 3 maja F.Ksawery Branicki, ożeniony z naturalną córką Kałarzyny, Szymon Kossakowski, Józef Kossakowski - biskup inflancki, St.Szczesny Potocki, Seweryn Rzewuski zawiązali konfederację w Petersburgu 27.IV.1792.i ogłosili ją 14.V.w Targowicy/nad rzeką Sine Wody,dopływ Bohu,,poprosili Katarzynę o pomoc zbrojną.Postanowili unieważnić konstytucję, przywrócić dawne bezprawie i oddać organizację państwa pod opiekę Rosji.

Rosja pod tym pretekstem wysłała do Polski dwie armie w sile ponad 100 tys.,bo 7.I.1792 ukończyła wojnę z Turcją i mogła zabrać się do Polski.

P.: A czy Polacy stawili opór ? Przecież sejmiki w całym kraju 14.II.1792 opowiedziały się za konstytucją.

O.: Oczywiście - Polacy bronili się dzielnie,ale mieli tylko 20 tys. wojska,bo nie wykonano uchwały o podwyższeniu armii do 100 tys.Naczelnym wodzem był książę Józef Poniatowski i pod Zielenicami pobli Moskali,dnia 18.VI. a Kościuszko wygrał bitwę pod Dubienką 18.VIII. Na pamiątkę bitwy pod Zielenicami król St.August Poniatowski ustanowił order Virtuti Militari,który w Odrodzonej Polsce wznowił Józef Piłsudski 22.I.1920 w rocznicę wybuchu powstania styczniowego.Krzyż harcerski jest wzorowany na krzyżu Virtuti Militari.

P.: Jak się skończyła wojna polsko - rosyjska 1792 roku ?

O.: Król i 3/4 jego ministrów ugięli się pod groźbami Katarzyny,król przystąpił do Targowicy i wydał rozkaz zaprzestania walki.Książę Józef i Tadeusz Kościuszko podali się do smysji i udali się na wygnanie.Los Polski przypieczęto II -im rozbiorem 23.I.1793.Polacy nie wyrzekli się jednak walki o wolność i odrodzenie swej ojczyzny.

Konstytucja 3 maja stała się testamentem ideowym Rzeczypospolitej dla przyszłych pokoleń. hm I.Płonka.

Rok młodzieżowy 1981.

Obranie przez Radę Polonii Światowej roku 1981 "Rokiem Młodzieży" umożliwiła różnym organizacjom i instytucjom bliższe zapoznanie się z pracą organizacji młodzieżowych. Harcerstwo, jak dotychczas, cieszy się uznaniem i poparciem najpoważniejszych organizacji społecznych w każdym kraju osiedlenia, a najważniejsze, cieszy się poparciem rodziców. Organizacja powołana do wychowania młodzieży specyficzną metodą skautową, dziś na za sobą bogate doświadczenie, tradycję i piękną kartę historyczną. Czynny udział harcerstwa w projektowaniu Roku Młodzieży pozwoli nam przedstawić się szerszemu społeczeństwu i młodzieży, oraz potwierdzić naszą gotowość służby ideałom zawartym w prawie i przyrzeczeniu.

Harcerstwo powinno wykorzystać Rok Młodzieży na ożywienie własnej pracy, na zdobycie nowych pomysłów i sił, ale udział w ogólnej akcji nie powinien być dodatkowym ciężarem.

Harcerstwo nie powinno brać na siebie obowiązku organizowania centralnej akcji Roku Młodzieży. Główna Kwatery Harcerzy wypowiada się za nieorganizowaniem centralnego zlotu harcerstwa, ani nawet nie zaleca Złotów chorągwianych. Nacisk położymy na pracę w gromadach, drużynach i hufcach.

W związku z powyższym Główna Kwatera Harcerzy, obradując 22 lutego 1979, występując z następującymi propozycjami wewnętrznego programu harcerskiego Roku Młodzieży. Program składa się z dwóch części: I - Młodzież dla społeczeństwa ; II - Społeczeństwo dla młodzieży.

I. młodzież dla społeczeństwa

Część I - Młodzież dla społeczeństwa.

Każdy rok dla nas jest rokiem młodzieżowym, dlatego też w dużej mierze planowany Rok Młodzieży nie będzie dla nas niczym wyjątkowym. Natomiast z tego powodu programy winny być bardziej atrakcyjne, lepiej przemysłane i intensywne.

Będąc składową częścią Polonii Światowej, w naszych programach pracy zwrócićmy uwagę na to,co w naszych wymaganiach i próbach na stopnie nazywamy "wychowaniem narodowym", czyli położymy większy nacisk na wiadomości o Polsce, jej kulturze, literaturze, historii i geografii.

Wizytatorzy komend powinni sprawdzać całokształt pracy harcerskiej, badając programy roczne pracy, książki kasowe, umundurowanie drużyny, wizytu-

ją także wycieczki, biwaki i obozy. Na każdym kroku pamiętamy o systemie zastępowym. Urządzamy wzorowe obozy i kolonie. Instruktorzy nie związani z pracą jednostek harcerskich mają okazję przyjechać im z pomocą, przygotowując gawędy, artykuły do prasy lub pomagając przy układaniu i przeprowadzaniu programów drużyn. Zachęcamy komendantów chorągwi do odnowienia instytucji kręgów instruktorskich.

Jednostki biorące udział w uroczystościach ogólnych, lub zorganizowanych przez siebie, muszą być starannie przygotowane pod względem mądrowym, masztry i dyscypliny wewnętrznej, by się godnie reprezentowały i nie przynosiły ujemy imieniu Z.H.P.

Zachęcamy także, by jednostki całe brały czynny udział w uroczystościach, a nie ograniczały się tylko do wysyłania delegacji - z proporcem na scenie w formie dekoracji.

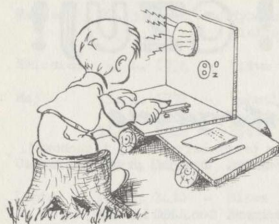
tydzień harcerski

Każdy ośrodek zorganizuje tydzień harcerski, w którym młodzież wystąpi z programem dla społeczeństwa. W programie tym wezmą udział zuchy, harcerze i wędrownicy, każda gałąź organizacji dając część programu, która podkreśli swój odrębny charakter pracy. Program może składać się z filmów, przeżycy, zdjęć fotograficznych minionych obozów i wycieczek, wystawy pracy harcerskiej, majsterkowania gromady, specjalizacji wędrowniczej, konkursów stawiania namiotów, zagotowania herbaty, pierwszej pomocy, kominków i ognisk. W gawędach podkreślić jak pracujemy.

W gronie zaproszonych gości będziemy pamiętali nie tylko o proboszczu i przesach przychylnych nam organizacjach, ale również o tych wszystkich osobach, rodzicach i byłych harcerzach, którzy pomagali nam w najdrobniejszych sprawach, nie afiszując się i nie szukając podziękowania.

dzień gości na obozie

W czasie akcji letniej każdy obóz urządzi dzień otwarty, celem którego będzie zachęcenia młodzieży nie-harcerskiej i szerszego społeczeństwa do zwiedzenia obozu. W programie tego dnia powinien być poczęstunek dla gości przygotowany przez uczestników obozu, gry i zabawy dla młodszych gości, wystawy ozdób puszczających, robót pionierskich, majsterkowania obozowego, kronik z poprzednich obozów itp. Może być godzinny pokaz zajęć typowo polowych. Całość zakończy się ogniskiem z gawędą pod tytułem: "życie harcerskie". Koła Przyjaciół Harcerstwa pomogą w zorganizowaniu transportu gości do obozu.

W ciągu roku weźmiemy czynny udział w uroczystościach świąt narodowych 3 maja i 11 listopada oraz przypadających rocznic.

Zachęcamy, by każda jednostka brała udział we Mszy świętej, występując regularnie w pierwszą niedzielę każdego miesiąca.

Każda jednostka harcerzy i wędrowników wykona dobry uczynek dla swej szkoły ojczyznej, parafii, lub środowiska. Praca ta powinna być poważna, celowa i z pożytkiem dla wspólnoty, ale również w miarach możliwości młodzieży i jednostki harcerskiej. Za pracę tę jednostka nie przysłać żadnego wynagrodzenia.

Ponadto jednostki wezmą udział w uroczystościach organizowanych specjalnie przez komitety Roku Młodzieżowego.

W miarę możliwości - tam gdzie będzie to możliwe - jednostki mogą wystąpić z programem własnym w telewizji lub radiu. W skład programu powinny wejść: historia harcerstwa, pieśni harcerskie, osobiste wspomnienia, gawęda o pracy harcerskiej na danym terenie.

W ciągu całego Roku Młodzieżowego przeprowadzimy akcję werbunkową i propagandową, by objąć pracą harcerską możliwie wszystką młodzież w środowisku. Przypilnujemy, by wszyscy w naszej gromadzie czy drużynie uczęszcza-li do szkoły ojczyznej.

II. społeczeństwo dla młodzieży

Część II. Zakładamy, że w tej części naszego programu, kierowniczą rolę odegrają Koła Przyjaciół Harcerstwa i Kręgi Starszoharcerskie. Organizacje te mogą pomóc:

- przez propagandę wśród społeczeństwa, by zapewnić każdej jednostce stałe miejsce na regularne zbiórki, czyli harcówkę;
- przez swoją osobistą znajomość i kontakty Koła i Kręgi umożliwić jednostkom realizowanie programu roku młodzieży;
- przez zbieranie funduszy na wydawnictwa Głównych Kwater i Naczelnictwa.

Propaganda wśród społeczeństwa również miała na celu nie tylko pozyskanie dalszego uznania i poparcia, ale również zachęcenie, by ośrodki ufundowały lub zapewniły harcówki dla miejscowych jednostek harcerskich, zawiązały komitety budowy lub zakupu stanic, a tam, gdzie stancie już istnieją, pomogły uzupełnić sprzęt, odnowić lub ulepszyć stancie.

hm. Jacek Bernasiński
Naczelnik Harcerzy

GROMADO! CZUJ!

rocznice historyczne

Rocznice historyczne są wielką pomocą w pracy harcerskiej i ruchowej. Podsuwają nam bowiem pomysły do zajęć na zbiórkach. Dzisiaj przypomnę kilka z nich.

- 10. 2. 1920 - Zaślubiny Polski z morzem. Gen. Haller obejmuje w imieniu Polaków wybrzeże Bałtyku.
- 3. 5. 1940 - Brygada Podhalańska bierze udział w walkach pod Narwikiem.
- 15. 7. 1410 - Bitwa pod Grunwaldem.
- 15. 8. 1920 - Bitwa o Warszawę.
- 7.10. 1620 - Hetman S. Żółkiewski ginie pod Cecorą. Ten sam hetman, który 6.10.1610 wkroczył do Moskwy.
- 29.11. 1830 - Wybuch powstania listopadowego.

Możemy je obchodzić w gromadzie ruchowej na zbiórkach oderwanych, których treść poświęcona jest jednorazowo odpowiedniej rocznicy historycznej. Albo też, co jest nawet lepsze, możemy je włączyć do cyklu ruchowego. Rocznic historyczne mogą być użyte jako logiczne zdarzenia, które rozpoczynają lub kończą cykl zbiórek na właściwą sprawność. I tak np. zaślubiny Polski z Bałtykiem / wspaniały temat do inecenizacji/, Bitwę Warszawską i bitwę pod Narwikiem włączymy do cyklu Żołnierza Polskiego; Bitwę pod Grunwaldem i rocznice związane z S. Żółkiewskim - do cyklu giermka. Powstaniu Listopadowemu poświęcimy cykl Powstania, Obrzęd "Zaślubiny Polski z morzem" stworzyć może również cykl marynarza.

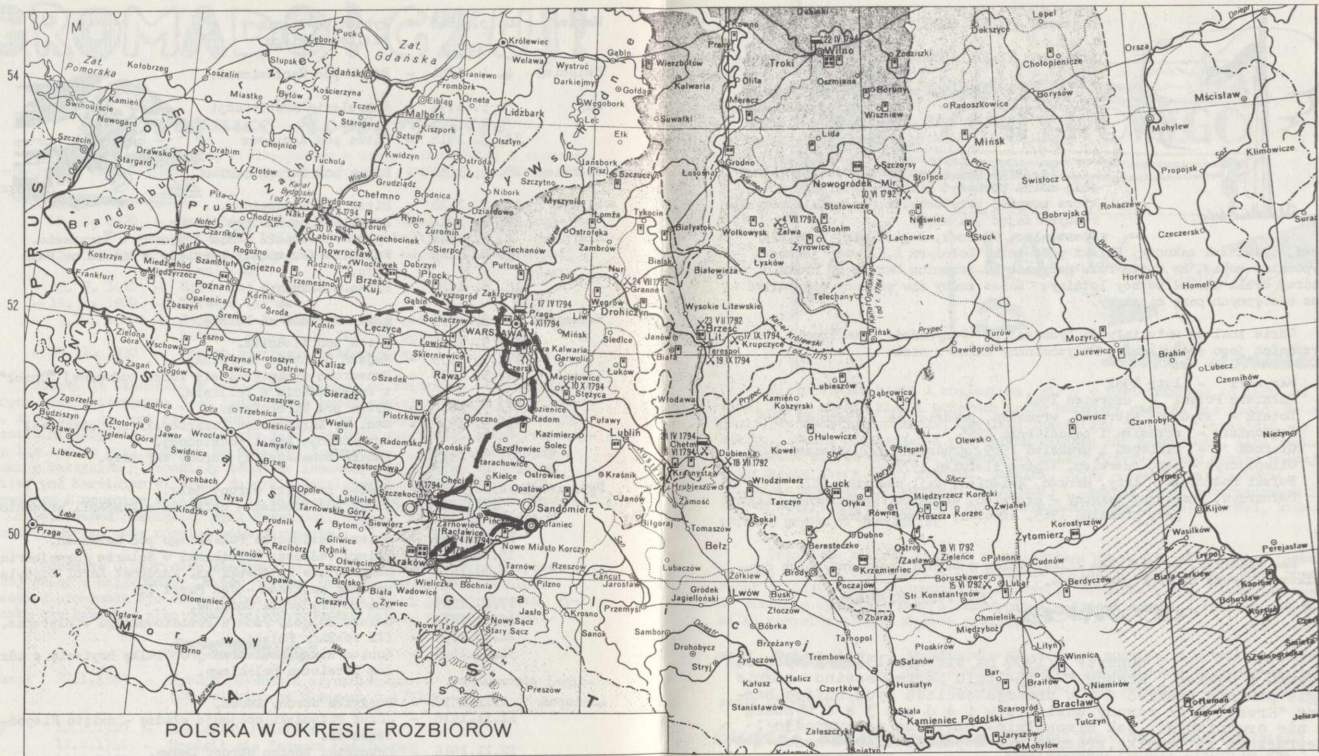
Rocznice historyczne stanowią mogą z powodzeniem punkty wytyczne naszej pracy w ciągu roku. Każdy miesiąc przynosi bodaj jedną z nich. I każda z nich może być fundamentem planu przynajmniej jednej zbiórki, wyścieszki czy kominka, albo nawet całego programu cyklu, a nawet kolonii.

rocznice

- Styczeń 22.1.1863 - Wybuch powstania styczniowego. - Powstawanie Legionów Polskich we Włoszech w 1797 r.
- Luty 10.2.1920 - Zaślubiny Polski z morzem.
- 12.2.1746 - Urodził się Tadeusz Kościuszko
- 16.2.1665 - Śmierć Stefana Czarnieckiego.

- Marzec 20. 3. 1848 - Wybuch powstania Wielkopolskiego.
- Kwiecień 4. 4. 1794 - Bitwa pod Raławicami.
- Maj 3. 5. 1791 - Uchwalenie Konstytucji 3 Maja.
- 11. 5. 1918 - Bitwa pod Kaniowem
- Czerwiec 28. 6. 1651 - Bitwa pod Beresteczkiem.
- Lipiec 15. 7. 1410 - Bitwa pod Grunwaldem.
- 19. 7. 1944 - Drugi Korpus zdobywa Ankonę.
- Sierpień 1. 8. 1944 - wybuch powstania Armii Krajowej w Warszawie.
- 9. 8. 1109 - Bolesław Krzywousty zwycięża w bitwie na Psim Polu.
- 15. 8. 1920 - Bitwa o Warszawę.
- Wrzesień 1. 9. 1939 - Napad Niemców na Polskę.
- 12. 9. 1683 - Bitwa pod Wiedniem.
- 17. 9. 1939 - Najazd Sowietów na Polskę.
- 18. 9. 1939 - Brawurowe wymknienie się łodzi podwodnej "Orzeł" z internowania w Tallinie.
- 27. 9. 1605 - Bitwa pod Kircholmem.
- 29. 9. 1939 - Gen. M. Karaszewicz Tokarzewski zapoczątkował organizację armii podziemnej.
- 30. 9. 1939 - Koniec bohaterstwa obrony Warszawy.
- Październik 2.10.1939 - Koniec zajętej obrony Helu.
- 5.10.1939 - Bitwa pod Kockiem - ostatnia w kampanii wrześniowej.
- 11.10.1779 - Śmierć Kazimierza Pułaskiego pod Savannah.
- 15.10.1817 - Śmierć Tadeusza Kościuszki w Solurze /Szwajcaria/.
- 16.10.1978 - Metropolita krakowski ks. kardynał Karol Wojtyła wybrany papieżem - Jan Paweł II.
- 17.10.1849 - Śmierć Fryderyka Chopina.
- 19.10.1813 - Śmierć księcia Józefa Poniatowskiego w Elsterze.
- 21.10.1795 - III rozbiór Polski.
- 31.10.1940 - Koniec bitwy powietrznej o Wielką Brytanię z udziałem lotnictwa polskiego.
- Listopad 1.11.1918 - Początek obrony Lwowa.
- 11.11.1918 - Józef Piłsudski obejmuje władzę - święto Niepodległości.
- 22.11.1918 - Zwycięski koniec obrony Lwowa.

Znajdź miejsca bitew w latach 1792 i 1794.

- Listopad 30.11. 1808 - Szarża Szwoleżerów pod Samosierrą.
Grudzień 12.12. 1586 - Saileró Stefana Bato-rego.
16.12. 1941 - Zwycięstwo Brygady Karpackiej pod Gażalą.
27.12. 1918 - Powstanie w Wielkopolsce.

Tę garść dat z naszej historii z łatwością można pomnożyć kilkakrotnie. Ale i te, które powyżej przytoczyłem, podsuwają pomysły różnych zajęć, a więc:

Powstaniec, Giermek, Legionista, Żołnierz Polski, Braciszek zakonny, Polski podróżnik, Żołnierz A.K. Gdy jeszcze przypomni sobie, że w tym roku przypada 40 rocznica Battle of Britain, w której brali udział polscy lotnicy, nasze zuchy nie powinny się nudzić przez następnych parę miesięcy.

Gdzie znaleźć materiały do tych zajęć? Oczywiście w Na Tropie, w poprzednich jego rocznikach. Przypominamy kilka z nich:

- Marynarz - luty 1962
Żołnierz Polski - czerwiec 1962
Lotnik - styczeń, sierpień, wrzesień, październik i listopad 1965
Legionista - wrzesień i październik 1965
Giermek - listopad i grudzień 1969, grudzień 1977, styczeń 1979
Olimpijczyk - maj, czerwiec, lipiec/sierpień 1972
Polski Podróżnik - luty, marzec, kwiecień, maj, czerwiec 1974
Bernardyn, Braciszek zakonny - czerwiec, wrzesień, październik, listopad, grudzień 1965, styczeń, czerwiec 1966

Man nadzieję, że zasiałem kilka nasion w bujnej wyobraźni moich czytelników - żyjęc im obfitych plonów.

hm. Jerzy R. Hobda

W numerze 1/1980 na stronie 13-iej w sprawozdaniu: Udział "Kresów" w 35-leciu Monte Cassino - zdanie drugie powinno brzmieć: " W uroczystościach tych hufiec harcerzy "Kresy" brał czynny udział z w i e d z a j ą c wystawę / a nie organizując , jak mimowolnie- omyłkowo nam wypadło/. Przepraszamy za pomyłkę, zresztą nie " posądzaaliśmy" hufca Kresy o organizowanie wystawy. Redakcja.

zbiórki w mieście

Kiedy w polu błoto i rozlewiska, kiedy w powietrzu ani to lato ani zima, kiedy ciasna klatka czterech ścian harówki zaczyna was dusić, bo czujecie, że zima już przeszła, zaś lato ledwie się zaczyna - wyrwijcie się na miasto. Zanim oł siedzenia przy piecu pleśnią się pokryjecie, albo zanim zanudzicie się na śmierć - wyjdźcie na ulicę. Prawda, jakim życiem pulsują? Obejrzyjcie stare domy, zabytki, pomniki, ruiny - nauczą was historii. Wiedźcie zakłady użyteczności publicznej i budynki władz samorządowych i innych instytucji - zapoznają was z organizacją życia społeczności, której częścią przecież jesteście.

Urządźcie zbiórki zastępu z wycieczkami do remizy strażackiej, ambulatorium, fabryk, szpitala ... Oglądajcie dokładnie dworzec kolejowy, postorunek policyjny, port, gazownię, elektrownię, lotnisko i tp. Zapewniam was, że ciekawie spędzicie czas i nauczycie się czegoś nowego. Poniżej podaję kilka pomysłów takich zbiórek w mieście.

na poczcie

Zapoznajcie się z pracą poczty: z wysyłką i doręczeniem listów i paczek. Nauczcie się telefonować, nadadź telegram, wysłać list polecony, załatwić przekazanie pieniędzy itd.

książki telefoniczne

Wystaraj się o dwie jednakowe książki telefoniczne. Podziel zastęp na dwa patroly i daj im po jednej książce. Morssem, tajemniczym szyfrem zastępu, lub choćby nawet głosem podawaj nazwy instytucji, nazwiska ważnych osób itp i żądaj znalezienia właściwego numeru

telefonu. Patrol, który pierwszy wywieje się z danego zadania, otrzymuje punkt.

Uwaga: używaj adresów, które każdy harcerz - harcerka znać powinni, z odpowiednimi nazwiskami i numerami telefonów, a więc: najbliższego lekarza, szpitala, apteki, posterunku policji, księdza, drużynowego itd.

blędni rycerze

gra kima w mieście

ciekawe budynki i tp. Po dojściu do parku czy harcówki członkowie zastępu mają za zadanie spisać z pamięci możliwe jak najwięcej zapamiętanych obiektów. Za każdą prawidłową odpowiedź dajemy punkt.

Odmiana II. Zastęp obserwuje szereg ogłoszeń, rozkład jazdy autobusów i tp. po upływie określonego czasu sporządza z pamięci listę zapamiętanych szczegółów.

Odmiana III. Zastępowa/y wskazuje członkom pewną ilość statków stojących w porcie. Po pewnym czasie, w rozmowie lub na papierze harcerki - harcerze wymieniają co zdołali zaobserwować, opisując typ statku /kuter, holownik, jacht, tankowiec itp./, przynależność państwową, nazwę, ciekawe urządzenia na pokładzie itp.

Uwaga: Grę powyższą można z powodzeniem przeprowadzić na lotnisku, na dworcu kolejowym, w parku samochodowym itp., z tym, że zamiast okrytów opisujemy samoloty, samochody itp.

Odmiana IV. Zastępowa/y stoi w pewnym punkcie ulicy z notatnikiem w ręku i zapisuje numery i charakterystyki przejeżdżających samochodów. W odległości kilkudziesięciu kroków od niego, rozstawiła się reszta zastępu. Przez określoną ilość czasu zastęp pilnie obserwuje ruch samochodowy. Po upływie tego czasu zastępowa-zastępowy dołącza do zastępu /chłopców - dziewcząt/ którzy z pamięci zaczynają wymieniać numery zaobserwowanych samochodów, ich markę itd. Zastępowa/y porównuje te informacje z własnymi notatkami i punktuje jak powyżej.

Uwaga: Obserwację można przeprowadzić w formie współzawodnictwa pomiędzy dwoma patrolami. Wygrywa grupa, której członkowie zapamiętali więcej faktów.

Harcerze-harcerki zamieniają się w "błędnych rycerzy" i wychodzą na miasto w poszukiwaniu okazji do niesienia pomocy bliźniemu.

Odmiana I. Przejść zastępem wzdłuż mało znanej ulicy. Połec zastępowi zwrócić szczególną uwagę np. na sklepy, urzędy,

policjanci

Uczcie się przepisów ruchu kołowego. Obserwujcie policjantów w czasie kierowania ruchem. Róbcie szkice i modele urządzeń sygnalowych i skrzyżowań dróg czy podobnych połączeń arterii drogowych, wysepek, przejazd dla przechodniów itd. Spróbujcie zaprojektować własne pomysły ulepszeń komunikacyjnych. Zorganizuj konkurs w rodzaju "zgaduj-zgadula" na temat przepisów drogowych.

warsa dzielnica

Na zbiórkach i poza nimi poznajcie dokładnie waszą miejscowość:

- Zbadajcie dokąd wiodą najważniejsze drogi z waszego miasta.
- Odnajdźcie najkrótszą odległość od waszego domu do centrum miasta, do harcówki, do domu parafialnego, na dworzec kolejowy itd. Czy potraficie przejść, przejechać rowerem lub pokazać drogę samochodowemu na trasie, która by omijała główne strumienie ruchu kołowego w czasie jego największego nasilenia.
- Wyszukajcie i nakreślcie na planie miejscowości najważniejsze zakłady przemysłowe, budynki samorządowe, stacje kolejowe i autobusowe, posterunki policji, remizy straży pożarnej, szpitale, szkoły, kościoły, apteki, urzędy pocztowe, biblioteki, muzea itp. Czy wiecie gdzie znajduje się najbliższe budka telefoniczna lub hydrant przeciwpożarowy?
- Czy znacie godziny odjazdów najważniejszych pociągów? Jakże autobusy przejeżdżają przez waszą dzielnicę? Dokąd chodzą, jak często?

informacje

Každy w zastępie otrzymuje listę pytań i problemów, na które powinien znaleźć odpowiedź w możliwie jak najkrótszym czasie. Wygrywają ci/te, którzy /re najszybciej, najsprawniej i najdokładniej wywiążą się z powierzzonego im zadania.

Dla orientacji podaję przykłady:

- Ukradziono samochód marki Ford nr.rejestr. AG6 17854. Został on prawdopodobnie porzucony w pobliżu ... Znajdź go./ Gramy na planie miasta, a jeżeli w terenie, zastępowy powinien przede wszystkim umieścić list z numerem "zgubionego czy ukradzionego" auta.
- Na którym budynku widnieje wycioseny w kamieniu np.lew czy inny znak?
- Znajdź kwatery Czerwonego Krzyża.
- Jaka w przybliżeniu jest długość, szerokość i wysokość waszego kościoła parafialnego?
- O której godzinie należy dzisiaj zapalać światła na ulicach?
- Jaki jest kierunek wiatru?

7. Co grają w kinie w teatrze w klubie polskim?
Podać ceny biletów i godziny przedstawień.
8. O której godzinie opróżniane są po raz ostatni skrzynki pocztowe?
9. Ile kosztuje bilet powrotny do, jak często odchodzi w tamtym kierunku pociągi, jak długo trwa podróż, ile kosztuje przejazd?
10. Znajdź najdogodniejszą drogę z harcówki do najbliższego parku.

Pytania powyższe są tylko wskazówką do umięjętnego ułożenia sobie pytań nadających się do lokalnych waszych warunków.

ha. Jerzy R. Hebda

Gry historyczne

Prowadząc grę rozkłada na stole jednakową ilość kartek trzech rodzajów. Na jednych napisane są nazwiska postaci historycznych związanych z historią polskiego morza. Na drugich – czyny dokonane przez te postacie. I wreszcie na trzecich kartkach – odpowiednie daty. Na przykład: Kazimierz Jagiellończyk – odzyskanie Gdańska - 1454 - 1460. Albo: gen. Józef Haller – zaślubienie Polski z morzem - 10.2.1920. i t.p. Chłopcy - dziewczęta mają dobierać komplety po trzy kartki w porządku chronologicznym. Wygrywa ten, kto w określonym czasie ułoży prawidłowo najwięcej kompletów.

gra Piłsudskiego

Jednemu z chłopców zawiązujemy oczy. Potem poszczególni harcerze przechodzą koło niego pojedynczo kilka razy normalnym chodem. Reszta zachowuje się cicho! Chłopiec z opaską na oczach próbuje odgadnąć po krokach, kto w danej chwili blisko niego się znajduje. Za każdą prawidłową odpowiedź otrzymuje punkt. Grę powtarzamy zmieniając role tak, aby każdy członek zastępu miał okazję być zgadującym. Zwycięża chłopiec z największą ilością punktów.

Objaśnienie: Gdy Józef Piłsudski był w więzieniu za swoją działalność konspiracyjną, pilnie przysłuchiwał się odgłosom kroków nadchodzących strażników i próbował odgadnąć, do którego z nich one należą. Stąd nazwa gry.

depeza wiginiá

Nasi więźniowie polityczni trzymaní pod klucz przez zaborców porozumiewali się wystukiwanym na ścianach szyfrów. Zastęp może ułożyć sobie własny szyfr dźwiękowy oparty na grupach dźwięków, albo też może posłużyć się alfabetem Morse'a, gdzie jedno stuknięcie oznacza kropkę, zaś dwa szybko po sobie następujące stuknięcia - kreskę. Warto także eksperymentować z dźwiękami wydawanymi przez różne przedmioty i materiały: podłogę, drzwi, stół, szybę, kolumnę, rurę wodociagową, szklankę i t.p.

Przy pomocy ich będziemy nadawać krótkie depeze. Zastęp podzielimy na grupki, np. pary, w których jedne będą wysyłać depeze, drugie zaś będą je odbierać.

kim obrankowy Zastępowy pokazuje chłopcom obrazy z historii polskiej. Chłopcy przyglądają się im w milczeniu przez dwie minuty. Zastępowy następnie zasłania karty. Harcerze teraz notują jak najdokładniej co poszczególne obrazki zawierają. Po wyznaczonym czasie zastępowy sprawdza dla odpowiedzi. Najdokładniejsza otrzymuje największą ilość punktów.

dobieranie kartek

Na stole leżą rozsypane kartki z kartonu lub tekturki, wielkości 6cm X 9 cm. Są one pięciu rodzajów: 1. imię króla lub innej sławnej osoby, 2. fakty historyczne, 3. nazwiska osób, które wiążą się z danymi faktami, 4. odmienne nazwy miejscowości, 5. odmienne daty. Harcerze dobierają sobie 5 kartek wiążących się historycznie w jedną całość. Wygrywa chłopiec dziewczyna, który-a w określonym czasie dobierze prawidłowo najwięcej kompletów po pięć kartek.

opisywanie fajerworki

Zastępowy rozdaje chłopcom identyczne czyste pocztówki lub ilustracje z jakąś sceną z naszej historii. Chłopcy przyglądają się im przez dwie minuty, poczem zastępowy - a zbiera widówki, ilustracje. Teraz harcerze - rki opisują na kartkach papieru albo też rysują ją co sobie zapamiętali z tej sceny. Zamiast pisania lub rysowania zastępowy - a może zadawać członkom zastępu pytania na temat szczegółów obrazka. O d m i a n a : zastęp próbuje zainscenizować omawiane wydarzenie historyczne.

co wiesz o tej dacie?

Zastępowy - a rozdaje chłopcom - dziewczętom kartki, na których wypisana jest jakaś data. Chłopcy mają szybko napisać fakt z historii polskiej albo podać imię i nazwisko króla czy innego bohatera narodowego związanego z tą datą.

szukanie dat

Prowadzając grę umieszcza duże kartki z datami w kilku dobrze widocznych punktach na różnych wysokościach. Zastęp w ciszy wzrokiem szuka kartek, starając się w określonym czasie znaleźć ich jak najwięcej. Potem każdy - a grający z osobna spisuje nietylko zauważone przez siebie daty, ale także fakty historyczne, jakie się wtedy zdarzyły, zaznaczając przy tym, gdzie daną kartkę zau-

BOJOWE BRANNO
WIE MI NJO
KATYŃ 1940
MASSACRE BY THE SOVIETS

ważył -a.Gdy grę powtórzymy,kartki będzie chować zwycięzca w poprzedniej grze.

rozrzucone sylaby Zastępowy-a pokazuje zastępowi list, w którym sylaby są przedstawione.Kto pierwszy odczyta list? Treścią listu jest coś historycznego: rozkaz, odezwa, manifest,artykuł konstytucyjny, opis bitwy,fragment wiersza np. z koncertu Jankiewła w Panu Tadeuszu, wyjątek hymnu i tp.Wszystko zależy

od pomysłowości zastępowego i oceny, czy zastęp powinien to znać.

z czego słyna? Zastęp gra siedząc albo stojąc w kole.

Jeden/jedna/ harcerz/rka/ rzuca do drugiej drugiego chusteczkę, podając jednocześnie nazwisko lub imię znanej postaci historycznej, np. Kopernik, Pułaski, Sobieski, Piłsudski, Haller, Sikorski, Anders itp. / Znowu tu pomysłowość potrzebna !/ Ten/ta, kto chwycił-a chusteczkę, odpowiada kim była wywołana osoba, kiedy i co zrobiła, z czego jest znana w naszej historii. Po odpowiedzi rzuca chusteczkę do następnego/ej/ w zastępie, wymieniając inną sławną postać historyczną. Kto nie udzieli prawidłowej odpowiedzi, daje fant lub wychodzi z gry. Lepiej stosować fanty, bo wyłączeni z gry będą przeszkadzali !. Grę powtarzamy, aż na " polu bitwy" pozostaje tylko jeden zwycięzca. U w a g a : harcerki, harcerze ! Zaproponujcie takie gry na lekcjach historii w szkołach ojczystych.

Tworzymy daty Gra zastęp.Na stole leży 30 - 40 małych karteczek z cyframi, po jednej cyfrze na każdej kartce. Uczestnicy gry szybko układają z tych cyfr daty z historii i literatury polskiej. Wygrywa ten, kto potrafi ułożyć najwięcej dat i o każdej z nich powiedzieć z jakim ważnym wypadkiem jest związana.

szukanie portretu Gra zastęp.Zastępowa rozkłada na stole lub wieszka na ścianie portrety, fotografie lub pocztówki zasłużonych Polaków, poleca przyjrzeć się dokładnie, odnaleźć ważną osobę historyczną, napisać jakiś fakt z jej życia i zaznaczyć położenie tej osoby na fotografii, obrazku. Wygrywa ten /ta/ kto dał najszybszą i najlepszą odpowiedź.

Gry historyczne, polonistyczne i krajoznawcze znajdują się w broszurce " Nasze gry i ćwiczenia ", praca zbiorowa pod redakcją Janiny Tworckowskiej, wydane przed wojną a przedrukowana w Londynie i w Niemczech.
wybrał hm J.Hebda.

na Tropie

Bardzo serdecznie dziękujemy Zarządowi Obwodu Z.H.P. w Chicago - Stany Zjednoczone - za d a r 100./stu/ dolarów na fundusz wydawniczy Na tropie. Oby takich wnieść, bą to zredukują nasz zeszłoroczny deficyt 300. funtów.
B ó g z a p i a ć !

Redaktor.

nana okładka

Dh phm Jędrzek Świętochowski podpatrzył na kolonii hufca Warszawa w Penrhos w 1979 zucha Tomka Ugarowa, a przy okazji spotkania kard. W. Rubina 7.X.1979 - zbiórkę delegacji harcerskich na Balham - Londyn.

PAMIĘTAJ

ŻE KAŻDY, KTO
CZUWA, NA TROPIE
POWINEN ZAPLAĆ
TRZĘMIENIĘ !

Uwaga Zuchmistrzyni i Zuchmistrze

Od Wielkanocy jest do nabycia w Sklepiku G.K.Harcerek /47, Rutland Gate, London S.W.7/ nowa sprawność suchowa

"GORAL I GÓRALKA"

Sprawność posiada prawie 40 stron materiałów do zbiorów, zabaw i opowiadań.

Prosimy podać tę wiadomość dalej, do wszystkich zainteresowanych pracą suchową.

Zbiórka delegacji harc.na powitanie J.E.kard.W.Rubina.

Rok XXXIII. M a j :
N u m e r 5. 1 9 8 0 :

Miesięcznik młodzieży harcerskiej wydaje Naczelnictwo Z.H.P. poza granicami Kraju.

Redaktor od 1953 r. - hm Ignacy PŁONKA, 30 Anson Rd., London NW2 3UU, England.
Zespół redakcyjny: hm J. Hebda, p hm M. Nalewajko, hm J. Nedyj, hm B. Pancewicz,
hm W. Spławski, p hm A. Świętochowski, hm Z. Szydło, hm M. K. Wariwoda, hm W. Wenzel.

A d r e s y:

Redakcja - "Na tropie" - 30 Anson Rd., London NW2 3UU, England.
Administracja - "Na tropie", 47 Rutland Gate, London SW7 1PB, England.
W. Brytania - hm L. Kliszewicz, 7 Bridgford Rd., West Bridgford, Nottingham NG2 6AN.
Ameryka - dz. h. T. Terpin, 6961 W. Belmont Ave., CHICAGO 60634, USA.
Australia - p hm St. Janus, 31 St. Hubert Rd., East Ivanhoe, Victoria 3079, Australia
Francja - hm L. Kosmala, 4 rue Bégin, 57000 METZ France.
Kanada - hm B. Belyryez, Kaszuby RR2, P.O. Barrys Bay, Ontario K0J-1B0, Canada.

Warunki prenumeraty - roczna: W. Brytania L 2,50; Francja 20 franków;
St. Zjednoczone, Australia, Kanada po 6 dolarów. Nr. pojed. 25p. Zfranki, 60 centów.
Przekazy pocztowe wypełniać: "Na tropie", Polish Boy Scouts and Girl Guides Assn.

